

MENSEN THUISBRENGEN IN HUN LEVEN

Inleiding

Kerken met Stip is een landelijke vereniging van zo'n 70 kerken die gastvrij willen zijn voor mensen in een sociaal isolement en die verbinding zoeken met anderen. Kerken kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Kerken met Stip richt zich van oudsher op mensen in detentie en na detentie en hun familie, maar daar zijn sinds een aantal jaren ook andere doelgroepen aan toegevoegd, zoals bewoners van instellingen of beschermd wonen projecten, dak- en thuislozen, of mensen die zomaar ergens wonen maar zich in niemandsland voelen.

Voor Kerken met Stip was 2023 een uiterst vruchtbaar jaar. Dit verslag geeft een concreet inzicht in de activiteiten, met onderstaande beschrijving van een concrete situatie als illustratie. Deze beschrijving is eerder in de nieuwsbrieven opgenomen.

Geen plaats in de herberg anno 2023; een bewogen kerstnacht

Tegen half tien in de kerstnacht 2023 landde Badr op Schiphol. Hij is een rustige man van middelbare leeftijd. Hij had niemand in Nederland. Zes jaar had hij in de gevangenis gezeten ergens in Azië. Er was niemand beschikbaar om hem op te vangen en ook had hij geen verblijfplaats om naartoe te gaan. Als Kerken met Stip kregen we zijn naam door van onze samenwerkingspartner Stichting Epafras. Zij bieden geestelijke verzorging aan Nederlanders in buitenlandse gevangenissen. De vraag was of wij iemand uit de kerken hadden om hem op Schiphol op te vangen.

Hans, een getrainde vrijwilliger van Kerken met Stip, was direct bereid om naar Schiphol te gaan. Hij wilde de kerstnachtdienst waar hij heen zou gaan er wel voor opgeven. Hij zou hem vervolgens van Schiphol naar een door Epafras voor 3 nachten besproken hotel in Den Haag brengen. Tegen negen uur stond Hans met een bordje met Badrs naam erop in de aankomsthal. Samen met de luchthavenpastor, die direct bereid was om mee te helpen hem op te vangen. Tegen middernacht appte Hans: 'Ik heb hem tot in zijn hotelkamer gebracht en hem nog een tandenborstel en tandpasta gegeven. Alles is goed gegaan'.

Met de kerstdagen is Badr hartelijk ontvangen door twee Stipkerken in Den Haag: de Lukaskerk en het Aandachtscentrum. We hebben hem vanuit Kerken met Stip een goedkoop

mobiel telefoontje gegeven om contact te kunnen hebben. Toen hij zijn zus in een ver buitenland belde, hoorde hij dat zijn moeder drie maanden daarvoor was overleden. Dat greep hem enorm aan, alleen als hij was. Goed dat hij dat direct in de kerk waar hij was met iemand daar kon delen.

Badr kon niet in Den Haag blijven. Volgens de regelgeving moest hij naar de laatste plaats waar hij gewoond had voor zijn detentie.

Als Kerken met Stip hebben wij hem na de kerstdagen begeleid naar het Leger des Heils in die plaats. In de daklozenopvang vond hij enkele weken onderdak. Vanuit Kerken met Stip zijn we in die periode telefonisch met hem in contact gebleven, soms meerdere keren per dag. We hadden overleg met relevante instanties ter plaatse en we regelden een ervaren vrijwilliger die tot op heden in contact staat met Badr. Verder heeft hij contact met het project *Geloven in de buurt* van het Leger des Heils en de kerken. De korpsofficier van het Leger des Heils houdt verbinding met hem. In de kringloopwinkel van het Leger des Heils kreeg hij spullen om z'n kamer te kunnen inrichten.

Na een aantal weken heeft Badr een kamer kunnen huren. De burgerlijke gemeente heeft medewerking verleend voor een snelle regeling van zijn uitkering en andere noodzakelijke voorzieningen.

Het is heel belangrijk gebleken om goed aandacht te geven aan zijn mentale en fysieke gesteldheid. Herinneringen aan zijn tijd in de zware buitenlandse gevangenis, ook tijdens corona, komen boven. Wat zijn gezondheid betreft heeft hij een aantal klachten die hem beperken. Uiteraard moet hij ook een nieuw goed contactenpatroon opbouwen om niet vast te lopen. Ook daar helpen wij hem bij vanuit Kerken met Stip.

Mooi dat er kerken zijn die als het leven onherbergzaam wordt, weten van een oud verhaal van herbergzaamheid.

De landelijke My Home Community

Kerken met Stip is een groeiende vereniging van kerken, divers samengesteld en over het hele land verspreid. Dat schept veelkleurigheid en het geeft een wijdvertakt draagvlak in gemeenschappen en mensen om van betekenis te zijn voor hen die zich in een sociaal isolement bevinden. En die dat isolement op eigen kracht niet kunnen doorbreken. Deelnemers aan Kerken met Stip krijgen een vrijwilliger uit een van de kerken, maar zijn ook verbonden met het grote geheel van landelijk Kerken met Stip. Zo kunnen wij op het individuele niveau ook gebruik maken van de kracht die we gemeenschappelijk hebben.

Om inhoud te geven aan de verbindingen die we tot stand brengen, is de My Home aanpak ontwikkeld.

De naam My Home geeft de richting aan voor wat we doen. We willen er een bijdrage aan leveren dat iemand zich gelukkig voelt of gaat voelen in z'n eigen huis, kort gezegd zich meer thuis gaat voelen in z'n leven. Het doel van ons werk is het leven lichter maken – minder zwaar en met een beetje meer perspectief – door een steuntje in de rug te bieden. Het gaat om mentale versterking en dat draagt bij aan stabilisatie.

Zo kunnen kerken doen waar ze goed in zijn: mensen met elkaar verbinden.

Landelijk symposium

Om de My Home aanpak te communiceren heeft Kerken met Stip in samenwerking met Kerk in Actie van de Protestantse Kerk Nederland en de rooms-katholieke kerk op 27 september een breed symposium georganiseerd. Het thema daarvan was *'Het leven lichter maken door het scheppen van een duurzame relationele verbinding in de dagelijkse levenssituatie'*. In de praktijk is gebleken dat deze verbindingen – ondanks veel inzet en goede wil – niet

gemakkelijk tot stand komen. Het contact komt niet van de grond, of vervluchtigt al na korte tijd. Om hier gericht aan te werken heeft Kerken met Stip, ondersteund door Kerk in Actie, een nieuwe werkwijze ontwikkeld in de Landelijke My Home Community. De My Home aanpak is ontleend aan het My Home-project in Borger-Odoorn. Dat is daar ontwikkeld door de diaconie van de protestantse gemeente Borger en wordt uitgevoerd in samenwerking met de burgerlijke gemeente Borger-Odoorn.

Op het symposium is deze Landelijke My Home Community gepresenteerd en werd gezocht naar factoren die bijdragen aan de totstandkoming van een duurzame relationele verbinding. Prof. dr Thijs Tromp hield hier een boeiende lezing over onder de titel 'Wat werkt'.

Mgr. dr. G. de Korte, bisschop van 's-Hertogenbosch en Dr. R. de Reuver, scriba van de Protestantse Kerk Nederland, en burgemeester mr. J. Seton van de gemeente Borger-Odoorn spraken hun steun uit voor de My Home Community.

Het symposium was drukbezocht. Er waren 168 deelnemers. Vertegenwoordigers van kerken, hulpverleningsorganisaties, organisaties waarmee Kerken met Stip samenwerkt, justitiepastores en GGZ pastores, deelnemers uit de doelgroep en vrijwilligers. Ook de pastor-assistenten van Kerken met Stip leverden een bijdrage. Zangeres Joany Muskiet maakte indruk met haar gospelsongs.

De lezing van prof. dr. Thijs Tromp en het verslag van het symposium zijn te vinden op onze website www.kerkenmetstip.nl (onder het tabblad 'Nieuws' pagina 2)

Link naar het verslag van het symposium: <https://kerkenmetstip.nl/wp-content/uploads/2024/03/2023-09-27-verslag-symposium-KmS.pdf>

Link naar de lezing van prof.dr. Thijs Tromp: <https://kerkenmetstip.nl/wp-content/uploads/2023/11/2023-09-27-Lezing-Tromp-Kerken-met-stip.pdf>

Pastor-assistenten

In 2023 besloot het bestuur in Kerken met Stip pastor-assistenten aan te stellen met ervaringsdeskundigheid. In 2023 functioneerden er vier pastor-assistenten: Ramon Ramdas, Stanley Groeneveld, Toon Walravens en Rivelino Rigters. Zij staan onder begeleiding van vier professionele mede-pastores.

Deelnemers

Met Kerk in Actie werd in verband met de subsidie afgesproken de resultaten van Kerken met Stip / Landelijke My Home Community SMART te omschrijven. Om dat te kunnen zijn wij in 2023 begonnen voor onszelf een overzicht te maken van gerealiseerde en niet gerealiseerde contacten tussen deelnemers en vrijwilligers. Dat nam aanvankelijk de nodige tijd om tot een hanteerbare en niet te arbeidsintensieve werkwijze te komen. Uiteindelijk hebben we voor een drieledig onderscheid gekozen.

1. Lopende duurzame contacten (regelmatig met de diaconaal pastor, pastor-bestuurslid of een vrijwilliger)
2. Lopende incidentele contacten (zeer onregelmatig of incidenteel)
3. Positief afgeronde contacten (verbinding bevredigend afgerond of overgegaan in een nieuw netwerkcontact)

Hierbij geven wij per dd. 23-3-2024 een overzicht van de deelnemerscontacten. Daarin zijn de contacten verwerkt vanaf 1 september 2022.

In totaal waren er 103 contacten, waarvan

- lopende duurzame contacten: 53 (=52%)
- lopende incidentele contacten: 47 (= 45%)
- positief afgeronde contacten: 3 (=3%)

Bij deze cijfers moet worden aangetekend dat het om een globale aanduiding gaat, omdat het overzicht gaandeweg is ontwikkeld. (Deze cijfers zijn bijgesteld ten opzichte van de cijfers die in de algemene nieuwsbrief van mei 2024 zijn aangegeven).

Dit overzicht van de aantallen is geen doel op zichzelf, maar we kunnen ervan leren om contact op te bouwen met onze doelgroep. Die bestaat uit mensen die zich vaak in een extreem sociaal isolement bevinden. De verbindingskanalen met hen kunnen verstopt zijn, vanuit de samenleving en ook vanuit henzelf. Dat kan betekenen dat zij een behoefte aan contact uitspreken en tegelijkertijd als het contact beschikbaar is, er niet toe komen om die verbinding ook aan te gaan. Zo is er binnen Kerken met Stip ook altijd verlies aan verbindingen tussen deelnemers en vrijwilligers. Kerken met Stip onderzoekt welke factoren een positief effect kunnen hebben op de totstandkoming van een duurzame relationele verbinding met mensen in een sociaal isolement.

Zo kan een methodiek worden ontwikkeld om het aantal incidentele contacten te verminderen en het aantal duurzame contacten te vergroten.

Met Kerk in Actie was voor 2023 een aantal van 75 deelnemers afgesproken. Het zijn er 83 geworden, dus de doelstelling is gerealiseerd. .

Vrijwilligers

Voor de vrijwilligers zijn twee trainingsbijeenkomsten voorbereid.

De eerste is gehouden op 28 oktober in het Stadsklooster in Den Haag.

Hieraan namen 34 vrijwilligers deel.

De tweede training werd in 2023 voorbereid en is gehouden op 3 februari 2024 in de Mattheüskerk in Utrecht. Op deze training waren 28 deelnemers. Dit maakt een totaal van 69 getrainde vrijwilligers. Naast deze 69 door ons getrainde vrijwilligers ook per 23-3-2024 51 vrijwilligers met pastorale of diaconale ervaring beschikbaar. In totaal zijn er dus 120 vrijwilligers.

Met Kerk in Actie werd een aantal van 75 getrainde vrijwilligers afgesproken.

Flitsen uit het werk van diaconaal pastor Ikenius Antuma

Bij de diaconaal pastor komt een diversiteit aan steunverzoeken binnen. Die komen van verwijzers zoals pastores, hulpverleners, samenwerkingspartners van Kerken met Stip, of van hulpvragers zelf. Bij een deel van de steunverzoeken gaat het **om praktische vragen**. Om er een paar te noemen:

- Iemand vraagt of een kaartje kopen nodig is voor de kerstnachtsdienst in een van de Stipkerken;
- Regelmatig zijn er ook vragen naar huisvesting of financiële steun. Ook kan het gaan om opslag van spullen, om kleding of steun bij een opleiding. Dergelijke steun zit niet in ons aanbod. Wat we wel steeds meer doen is verbinding maken met professionele hulpverleners, om zo in contact met andere hulpverleners naar oplossingen te zoeken voor praktische zaken. Meestal blijkt daarbij vaak dat onder praktische problemen diepere existentiële vragen liggen, die als we contact houden ter sprake gaan komen. Zo kan uit een praktische hulpvraag een meer blijvend pastoraal contact ontstaan. Vaak gaat het om mensen die - niet alleen maatschappelijk maar ook dieper - ontheemd zijn en die zich aan zichzelf alleen overgeleverd voelen.

Verder zijn er veel vragen op **immaterieel mentaal gebied**. Zo kan het gaan om

- groei in het geloof
- een moeder belt voor een zoon die gedoopt wil worden in een Stipkerk.
- iets doen voor de slachtoffers
- behoefte aan mensen bij wie je thuis voelt
- omgaan met gewone mensen
- volhouden in een begeleidingstraject
- kerkzoekers
- correspondentiecontact met Nederlandse gedetineerden in het buitenland
- telefonisch contact of correspondentiecontact tijdens detentie
- het oplossen van eenzaamheid
- behoefte aan iemand om diepere dingen mee te delen
- bezoek tijdens langdurige TBS
- iets te doen hebben
- een kerk vinden om na detentie gedoopt te worden
- wens om steun te geven aan lotgenoten na de detentie
- wens om vrijwilligerswerk te gaan doen
- verzoek om voorbede voor zichzelf en familie

- een blijvend contact voor zoon die kwetsbaar is
- gezinsondersteuning
- behoefte aan gastvrije plek na detentie
- iemand die ontheemd op camping woont zonder contacten
- wekelijks contact voor iemand die niemand heeft
- steun voor dakloze
- behoefte aan duurzaam contact
- levensinvulling na detentie
- voortzetting Alpha in Prison
- verwerking van detentie die iemand in het buitenland heeft ondergaan
- internationale kerk gezocht
- praten over geloof
- herstel contact met familie
- geloofsgetuigenis geven in gevangenis
- een uitweg uit jarenlange gestapelde problematiek.
- zoekt Stipkerk in de buurt van begeleid woonproject
- met een groepje ex-gedetineerden die tot geloof gekomen zijn wij in gesprek geraakt. Zij willen aan (ex-)gedetineerden overbrengen wat hun geloof heeft betekend bij de opbouw van een nieuw bestaan zonder criminaliteit.

PR voorlichting - nieuwsbrief - website - gedetineerdenagenda

Het contactenbestand is gegroeid van 1000 naar 1270.

Ook is het contactenbestand opgeschoond.

De algemene nieuwsbrief is twee keer uitgekomen, in maart en in juli.

De Goed Nieuwsbrief als

contactorgaan van de

landelijke My Home

Community is in 2023 zes

maal verschenen, in januari,

februari, maart, juni, september en december. In de Goed Nieuwsbrief zijn ook bijdragen van de doelgroep opgenomen.

De website www.kerkenmetstip.nl werd actueel gehouden door Roswitha Witten.

Er is een nieuwe pagina over Kerken met Stip in de gedetineerdenagenda 2024 opgenomen onder het kopje 'Weer hoop krijgen'.

Nieuw aangesloten kerken

In het verslagjaar hebben zich de volgende kerken aangesloten bij Kerken met Stip:

- De Hoofdhof kerk in Zwolle (PKN)
- Geloofsgemeenschap De Fontein in Apeldoorn (PKN)
- Pinkstergemeente Sjaloorn in Heerhugowaard
- Grieks-orthodoxe kerk van Sint-Nicolas in Rotterdam.

Verder was er contact ter plaatse met een aantal aangesloten kerken.

De voorzitter sprak voor de Alkmaarse Raad van Kerken die aansluiting overwegen.

De diaconaal pastor bezocht de Petrakerk in Veenendaal en de Silokerk in Utrecht.

Ds. Arjan Noordhoek was namens Kerken met Stip mede-bevestigter van pastor-assistent Rivelino Rigters in de Maranatha Ministries in Amsterdam.

Financiën

De jaarrekening werd vastgesteld in de vergadering van 18 maart 2024 en is op de website geplaatst. Aan de subsidievoorwaarden verbonden aan de subsidies van Kerk in Actie is voldaan, te weten aantallen vrijwilligers en deelnemers (zie boven); het aanbieden van trainingen aan vrijwilligers; de organisatie en uitvoering van symposium; de opzet van een intern basis-overzicht van koppelingen.

Organisatie en pastoraat

Binnen Kerken met Stip is een onderscheid gemaakt tussen organisatietaken en pastorale taken. De pastorale taken worden uitgevoerd door de diaconaal pastor in samenwerking met de voorzitter. Tussen hen is regelmatig overleg over de voortgang van de begeleiding van de koppelingen, de trainingen en de begeleiding van de vrijwilligers.

Daarnaast worden de dagelijkse organisatietaken en de contacten met de aangesloten en nieuwe kerken voornamelijk uitgevoerd door de voorzitter, alsmede contacten met de ketenpartners en organisaties van buiten. Dit om zo efficiënt mogelijk om te gaan met de beperkte uren die beschikbaar zijn voor de pastorale begeleiding door de diaconaal pastor.

Meerjarig beleidsplan 2023-2025

Het meerjarig beleidsplan 2023-2025 werd in de vergadering van 7 juli vastgesteld.

Speerpunten daarin zijn: focus op de nieuwe methodische aanpak in de Landelijke My Home Community (LMHC); omschrijving 4 taakvelden diaconaal pastor (intake; blijven volgen van de koppeling; training; contact met professionele hulpverleners); wetenschappelijke reflectie op het verbindingsproces; intensivering contacten met Stip-kerken ter plaatse; samenwerking ketenpartners; jaarlijkse ontmoetingsdag; uitbreiding contactenbestand van 1000 naar 1500; actualisering website; inzet symbolen in de communicatie; landelijke informatieve dienstverlening.

Op al deze speerpunten is ingezet, uitgezonderd het organiseren van de ontmoetingsdag in verband met het grote symposium, en het ontwerpen van een folder. Deze speerpunten zullen in 2024 worden opgepakt.

Bestuur

Het bestuur vergaderde iedere twee maanden, te weten op 16 januari, 6 maart, 5 juni, 7 juli, 11 september en 11 december.

Het bestuur bestond in 2023 uit de volgende personen:

Jan Eerbeek, voorzitter

Christiaan Donner, secretaris

Dingeman de Jong, penningmeester

Fons Flierman, technisch voorzitter bestuursvergaderingen

Connie Karsten

Ron Vermeulen

Toon Walravens

Tjeerd de Boer (benoemd in de vergadering van 11 september 2023)

Adviseur: diaconaal pastor Ikenius Antuma

Gegevens

	Vereniging Kerken met Stip diaconaal pastor Ikenius Antuma tel.: 06 - 13 55 29 54 email: kerken.met.stip@gmail.com https://kerkenmetstip.nl/	NL43 INGB 0006 0528 22	

vastgesteld in de bestuursvergadering van 17 juni 2024